

միածնի կամարներուն տակ, ու կը հաւատայ որ Հայոց Հայրիկը զինք պիտի առաջնորդէ Աւետեաց Երկիր: Ու կէս դարը որ անկէ վերջ եկաւ՝ շրջան մըն է պայքարի ու տքնութեան, յոյսերու եւ յուսախաբութեանց, յաղթանակի ու պարտութեան: Բայց հակառակ բոլոր փորձութիւններուն ու աղէտներուն, արեան ու սուգին, միշտ բռնկած կը մնայ ազատութեան ծարաւը ու հաւատքը Աւետեաց Երկիր հասնելու:

×

Ոստոստելով դարէ դար ու դէպքերն ու դէմքերը վերլիչելով, արծեա պահ մը կը սփոփուի մարդուս հոգին: Աւերակները կը ժըպտին մեզի ու մեռելները մեր մէջ կ'արթննան: Անցեալն է որ մեզ կը պատմէ իր շիջած փառքերը ու մենք կ'ամջնանք մեր կոնակի ցնցոտիներէն:

Մեռելները վերլիչած ատեն բան մը կը թարմանայ մեր ներսը:

Պուրէշ, 1942 Մարտ

Յ. Ճ. ՄԻՐՈՒՆԻ

Ն Շ Խ Ա Ր Ն Ե Ր

« ... Հայը հին անցեալ մ'ունի, որուն վրայ բաւական լիաճեռն ծաղիկներ թափեցին դպրոցական հոետորներ՝ ազգն ոգեւորելու յուսով՝ մինչդեռ այն ազգը փուչերու եւ տատակներու վրայ կ'ննջէր եւ կը տառապէր: Այժմ հոետորական ծաղիկները հին անցեալին հետ թոռեցան իրաւ, առանց պողատու ծիւ մը թողլու ներկային մէջ, վասն զի հինին եւ նորին մէջ վիհ մը կայ, բայց նոր անցեալ մը կազմելու միջոցներն եւս ապարդիւն մնացին եւ մեր ապագան գրեթէ վիժելու աստիճանին հասուցին: Ի՞նչ է ասոր պատճառն. երկու ծայրայեղ դրութիւն. առաջինն՝ այսինքն հնապաշտները նոր Հայն՝ ինչպէս որ է՝ հին Հայաստանի մէջ ամբարկել կամեցան, երկրորդն՝ նորապաշտներն ազգն իր հին անցեալէն գլխովին կտրել եւ նոր աշխարհի մը մէջ բնակեցնելու ելան, ուստի ծագում առաւ իր ազգային արդի տարտամ, երերուն եւ անշէն վիճակն եւ մեզ տարաւ Կիւլիվէրի Լակառօ քաղաքն ուր ամէն հին բան նորոգ շինելու համար կ'քանդեն պատմութիւն, աւանդութիւն, գրականութիւն, տուն, եկեղեցի, եւ բնիկներն աստանդական կ'թափառեն՝ մինչեւ որ տեղաւորուին, եթէ երբեք կարենան»:

Ժողովուրդ մ'իւր անցեալէն զատելը լեռնին մահացնել է. միմիայն անցեալին մէջ պահելը՝ հաշմել:

ՄԱՏԹԷՈՍ ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

(Հայկական Նամականի, Յառաջաբան, 1872)